

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Maribel García Gracia

Correu electrònic: Maribel.Garcia@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Rafael Merino Pareja

Prerequisits

És recomanable haver cursat l'assignatura de Sociologia de l'Educació.

Objectius

Abordar l'anàlisi de la realitat educativa d'un territori utilitzant els coneixements i eines d'anàlisi pròpies de la sociologia de l'educació i de la intervenció en polítiques socials d'àmbit local. Es procura, així, una aproximació aplicada dels marcs teòrics i conceptuals a la realitat sociopolítica de l'educació, tant a l'àmbit formal com no formal.

Els objectius concrets són els següents:

- Saber aplicar els fonaments teòrics de la sociologia de l'educació i de les polítiques d'educació a la diagnosi socio-educativa d'un territori concret.
- Reconèixer, en un territori local concret, les principals problemàtiques educatives com a síntesi de la mirada sociopolítica.
- Desenvolupar capacitat crítica sobre les problemàtiques educatives actuals.
- Comprendre l'origen, les conseqüències i els límits socials, legislatius i polítics que emmarquen la intervenció socioeducativa.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.
- Avaluar les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.

- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
2. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre l'educació.
3. Comparar la lectura dels fenòmens educatius des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya, i
4. Definir els conceptes sociològics adequats per interpretar els fenòmens educatius i escolars.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Discriminar les explicacions de les desigualtats educatives entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics que aquests actors donen per descomptades.
8. Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per analitzar l'educació.
9. Distingir els conceptes sociològics sobre l'educació que adopten els actors implicats en el sistema educatiu.
10. Distingir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes educatius.
11. Distingir les interpretacions socials de l'educació d'acord amb aquests enfocaments.
12. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a l'educació.
13. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
14. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
15. Relacionar els enfocaments teòrics amb els debats sobre l'ordre social, la desigualtat i les estratègies socials.
16. Relacionar les explicacions de les desigualtats educatives amb els debats teòrics i metodològics generals.
17. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

1. Introducció. Anàlisi de les polítiques educatives locals i àmbits d'intervenció.
  - 1.1. Les desigualtats educatives en el territori.
  - 1.2. Polítiques educatives locals i àmbits d'intervenció
  - 1.3. Anàlisi dels programes, recursos i serveis socio-educatius en el territori.
2. Marcs normatius i competencials de les administracions
  - 2.1. Marc normatiu i d'ordenament del Sistema Educatiu a Espanya i Catalunya.
  - 2.2. Les competències de l'administració local.
  - 2.3. Les polítiques educatives locals a Europa.

3. L'Escola i el seu context immediat.

3.1. Origen social, actituds i expectatives de l'alumnat envers l'escola.

3.2. La família com agent de socialització i com agent de la comunitat educativa.

3.3. Respostes organitzatives i didàctiques de l'escola.

4. L'Escola i el Territori.

4.1. Marc conceptual i criteris d'intervenció per l'acompanyament a les transicions educatives: la perspectiva biogràfica i de cicle de vida.

4.2. Les polítiques locals d'acompanyament a l'escolaritat.

4.3. L'Absentisme i l'Andonament escolar prematur des de l'escola: Els plans locals de lluita contra l'absentisme escolar i els plans locals de millora de l'èxit educatiu.

4.4. L'acompanyament a les transicions després de l'escola obligatòria: Els dispositius locals de transició.

4.5. El paper de la Formació Professional i els Consells Locals de Formació Professional.

4.5. Cap a la integració de les polítiques i la transversalitat: El paper dels agents i la coresponsabilitat.

Metodologia

Les classes s'estructuren en quatre tipus d'activitats que segueixen metodologies diverses:

1. Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet la identificació de les principals problemàtiques i l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

2. Seminaris de lectura on, a partir de lectures prèvies, es realitzaran exercicis o debats dinamitzats pels propis estudiants i el professorat.

3. Tutorització del treball de curs de l'assignatura, en petit grup de treball.

4. Treball autònom individual com la lectura dels textos i assignació de feina del treball de curs; i treball autònom grupal per a l'elaboració del treball de curs.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions professorat	23	0,92	4
Seminaris de lectura	15	0,6	4
Tipus: Supervisades			
Tutorització del treball de grup	30	1,2	
Tipus: Autònomes			
Lectures, treball de camp, elaboració d'informe.	75	3	

Avaluació

L'avaluació serà continuada i es farà en base a tres evidències principals:

- La participació activa en el seguiment dels seminaris i les tutories (10%)
- La realització d'un treball de curs en un territori (50%)
- Les exposicions dels treballs (40%).

Els temes del treball es pactaran amb cada grup d'estudiants, però sigui quin sigui el tema d'aprofundiment triat, es localitzarà en un municipi (o districte de gran ciutat) i anirà precedit d'un estudi de l'estructura social i dels recursos socio-educatius existents en aquest territori.

Per tal de superar l'assignatura cal tenir una mitjana igual o superior a 5. Per tal de poder fer mitjana amb les activitats d'avaluació cal treure al menys un 5 en cadascuna de les evidències empíriques que integren el sistema d'avaluació. És a dir, el treball de grup i l'exposició. L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, per acollir-se a la modalitat d'avaluació definida.

Excepcionalment, i prèvi acord amb el professorat, l'alumnat podrà acollir-se a una modalitat d'avaluació no presencial, que constarà d'un treball individual i un examen. Cadascuna d'aquestes evidències d'avaluació comptarà un 50% de la nota final. Per a les persones que s'acullin a aquesta forma d'avaluació, hi ha una llista de lectures obligatòries. Per a les persones que s'acullin a aquesta forma d'avaluació, hi ha dues lectures obligatòries i un seguit de lectures complementàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposició del treball de grup	40	2	0,08	4, 5, 6, 10, 13, 14, 15, 16, 17
Seguiment i participació activa en els seminaris i les tutories	10	3	0,12	2, 4, 5, 7, 12, 14, 15, 16, 17
Treball de grup	50	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17

Bibliografia

AA.VV. (2008) "Planes Educativos de Entorno" Cuadernos de Pedagogía, enero 2008 núm. 375.

ALBAIGÉS, B. (coord.) (2009). Cap a la promoció de polítiques integrades de millora de l'èxit escolar. Anàlisi de polítiques locals de millora de l'èxit escolar. Diputació de Barcelona. Àrea d'Educació (Informe no publicat).

BLANCO, I.; REBOLLO, O.; SUBIRATS, J. (2005): Risc, ciutat i comunitat. L'experiència dels plans comunitaris i les seves perspectives de futur. En Informe 2005 de l'Observatori del risc. Barcelona, Institut d'Estudis de la Seguretat.

FUNES, J. (2009). [L'acompanyament dels nois i noies adolescents en les seves transicions quan s'acaba l'escola obligatòria](#) . [Document elaborat per al curs A la Transició escola-treball (TET) parlem d'acompanyament del Programa de formació continuada de l'Àrea d'Educació. Març de 2009].

GARCIA, M. (2011). [Marc teòric i metodològic per al desenvolupament de plans d'absentisme i acompanyament a l'escolarització](#) [en format pdf 424 Kb]. Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona. 85 p.

GARCÍA, M. (2007). "El papel de los Municipios en las Políticas de Educación Inclusiva". Revista Guix.

GARCÍA, M (2009). "Absentismo y Abandono Escolar. Algunas claves para el desarrollo de intervenciones integradas en el marco de una escuela inclusiva y del territorio". En Bolívar, A (coord) Absentismo y Abandono escolar. Políticas y buenas prácticas. Monográfico Escuela.

GARCÍA, M. (2012). De la escuela a la calle: Absentismo y Abandono Escolar. Ed. Síntesis, Madrid.

GARCÍA, M. & MERINO, R. (2009). "Las transiciones de los adolescentes después de la escuela obligatoria. Cambios sociales y respuestas socioeducativas en el territorio" Revista de Educación Social, núm. 42 (47-60)

(201. (2013) "Itinerarios de abandono escolar y transiciones tras la enseñanza secundaria obligatoria", Revista de Educación, núm. 361, Mayo-agosto 2013.

MARÍ-KLOSE, M. [Coo.], GÓMEZ-GRANELL, C. [Coo.], CLAVERIA, S. [Col.], MUÑOZ, A. [Col.], SÁNCHEZ, L. [Col.], BOSCH, C. [ep]. (2010). Acompanyament a l'escolaritat: Pautes per a un model local de referència. Àrea d'Educació. Gerència de Serveis d'Educació . Col·lecció: [Estudis](#) Sèrie: [Educació](#) ; 2.

MARTÍNEZ MARTÍN, M. & ALBAIGÉS BLASI, B. [Dtors]. (2014). L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2013. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

MERINO, R & DE LA FUENTE, G (coords). (2007) Sociología para la intervención social y educativa. Madrid, Barcelona: Editorial Complutense, Servei de Publicacions de la UAB, DL 2007.

Merino, Rafael; Garcia, Maribel; Casal Joaquim; Sánchez, A.

MERINO,R.; GARCIA, M.; CASAL, J.; SANCHEZ, A . (2011) "Itinerarios formativos y laborales de los jóvenes graduados en formación profesional". Sociología del Trabajo. 72, pp. 137 - 155.

MOLSOSA, P. (2008) [Polítiques educatives de la Unió Europea relacionades amb el Món Local](#) . Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona. 137p.

PEDRÓ, F. (2008) [Descentralització i municipalització de l'educació als països de l'OCDE](#) [Resum executiu]. Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona. 40p. CERI-OCDE.

PLANDIURA, R. (2009) [La Llei d'educació des del món local](#) . Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona. 48 p.

REBOLLO, O. (2003) Bases político-metodológicas para la participación; en Arenillas, T (Coord.) Ecología y ciudad. Madrid, El viejo topo.

Webgrafia

www.diba.cat/web/educacio/opel

<http://www.deprop.net/numeros.asp?numrev=2&numr=>